

Висновки. Відвідування міських територій із туристською метою, є одним із найбільш динамічних видів туристської сфери, саме тому вимагає більш глибоких наукових досліджень. Варто відмітити, що на розвиток міського туризму мають вплив зовнішні і внутрішні чинники, а також туристські тенденції, які варто брати до уваги при дослідженні такого виду туризму.

Одним з важливих елементів у вивченні міського туризму є прослідковування його просторового поширення і залежності від функціонального зонування міста, адже саме комплексне просторове планування розвитку міського туризму дозволяє вирішити численні проблеми, пов'язані із інтенсивним туристським освоєнням міст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безручко Л. С. Туризм у містах: суть, чинники та проблеми розвитку. Географія та туризм. 2017. Вип.39. С.45-53. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/bezruchko.htm
2. Гризовська Л. О. Особливості та сучасні тенденції управління туристичним бізнесом. URL: https://www.bses.in.ua/journals/2018/26_1_2018/24.pdf
3. Всесвітня туристична організація (UNWTO). URL: <https://www.unwto.org/tourism-covid-19>
4. Methodology of regional development planning in Ukraine. Available at: <https://www.docs.google.com/document>

К. І. Нікончук, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА СУМЩИНІ

У статті розкриваються деякі питання історії розвитку готельно-ресторанної інфраструктури на Сумщині. У різні історичні епохи готельно-ресторанні підприємства розвивалися по-різному та мали назви, які відрізняються від сучасних. Історія розвитку готельно-ресторанної інфраструктури Сумщини має велике значення для студентів, фахівців індустрії туризму, а також для туристів, які цікавляться історією Сумської області.

Ключові слова: історія, готельно-ресторанна інфраструктура, регіон.

The article reveals some issues of the history of the development of hotel and restaurant infrastructure in Sumy Oblast. In different historical eras, hotel and restaurant enterprises developed in different ways and had names that differ from the modern ones. The history of the development of the hotel and restaurant infrastructure of the Sumy region is of great importance for students, professionals of the tourism industry, as well as for tourists who are interested in the history of the Sumy region.

Key words: history, hotel and restaurant infrastructure, region.

Готельно-ресторанне господарство України, у тому числі й Сумської області, розвивалося в різні історичні часи по-різному. На сучасному етапі розвитку інфраструктура готельно-ресторанного господарства досягла значних успіхів, але історія її розвитку викликає інтерес до цього часу.

Розвиток готельного господарства в Україні бере свій початок в XII – XIII столітті. Це були часи князівських розбратів і навали монголо-татарського іга. Чималі володіння монголів мали необхідність в добре налагоджених відносинах з підкореними територіями. Ці відносини реалізовували ханські гінці, які мали потребу десь ночувати на відпочивати. Місця для відпочинку називались янбами. Величезна територія монголів була покрита янбами, а на Русі це слово трансформувалось в «ями» і було прообразом сучасних готелів.

У XV ст. постає розвинута мережа маршрутів і поштових станцій (ямів), які були у віданні Ямського приказу. Це був заклад, що керував поштовою справою. У кінці XVII – на початку XVIII ст. з'являються поштові тракти що з'єднували столицю тодішньої Русі з Ригою, Києвом та іншими містами сучасної України. На поштових трактах були станції з пошовими (заїжджими) дворами, тому «готель» означало «заїжджий двір» [2].

Слово «готель» походить від французького слова *hôtel*, похідне від *hôte* – «господар». За старих часів так називали звичайний приватний міський будинок (*hôtel particulier*), в якому зупинялися знатні персони під час подорожей.

Після того як московська держава приєднала до себе Україну розпочалось будівництво поштового тракту від Києва до Москви через Конотоп, Путивль, Глухів з пошовими дворами та станціями, що водночас реалізовували діяльність готелів. Саме у другій половині XIX століття спостерігається розвиток готельного господарства на території нашої держави [2].

На території Сумщини у 1878 році відкрився перший і найвідоміший готель «Гранд» з рестораном на першому поверсі. Власником цієї прибуткової справи був бізнесмен Люмінарський, який згодом відкрив в м. Суми перший стаціонарний кінотеатр «Оріон». Готель завжди мав гарну репутацію і був найбільшим у Сумах. Родзинкою закладу були сходи на другий поверх, виконані у стилі модерн; цей розкішний архітектурний елемент зберігся і донині. В готелі з того часу зупинялися багато відомих діячів, які

відвідували Сумщину. У 1919 – 1920 роках у цьому приміщенні знаходилась комендатура, номери віддали під помешкання військовим комендантської роти. Згодом тут організували їдальню, а пізніше знову готель. У 1942 – 1943 роках тут мешкали італійські військові, які воювали у роки II Світової війни на цій території.

На сьогоднішній день будівлю колишнього готелю займає міське управління архітектури та містобудування. А про те, що свого часу тут знаходився готель «Гранд» нагадує табличка, яка висить на будівлі [2].

У 1961 в м. Суми році відкривається готель «Україна». Пізніше, у 1993 році, запрацював готель «Хімік». Його робота почалась з обслуговування всього лише декількох клієнтів, а згодом готелем «Хімік» щорічно користувалися представники всіх областей України, а також представники 54 країни світу.

У 1996 році у м. Суми відкривається готель «Ювілейний». Його подія переплітається з історією ВАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе». Відкриття готелю присвячено 100-й річниці блискучої роботи підприємства, який є лідером вітчизняного машинобудування на ринку, що випускає спорядження для атомної, хімічної та нафтової промисловості.

З 1 листопада 2007 року готель «Ювілейний» піднявся на новий рівень і став кращим на Сумщині. Він має 78 готельних номерів, з яких 3 номери класу суперлюкс, 9 люксів, 15 напівлюксів, 23 двомісних та 28 одномісних номерів бізнес-класу. Інфраструктура готелю «Ювілейний» формує зручні умови для поєднання відпочинку і бізнесу. Серед почесних гостей готелю – президенти, прем'єр-міністри, послы України, президент Національного Олімпійського комітету України Сергій Бубка; поет, прозаїк, режисер, сценарист, публіцист, актор Євген Євтушенко; перша скрипка України, популярна співачка Асія Ахат; заслужений майстер спорту з плавання, триразова чемпіонка Олімпіади, чемпіонка світу, чемпіонка Європи, чемпіонка Кубка світу Яна Клочкова; заслужений майстер спорту з плавання, чемпіон світу, чемпіон Європи, чотириразовий володар Кубка світу з плавання, срібний призер Олімпіади в Сідней Денис Силантьєв та багато інших відомих державних діячів, представники творчої еліти і великого бізнесу.

У 2004 році відчинив для гостей свої двері готель «Воскресенський». Він названий на честь Воскресенської церкви, яка була зведена у 1702 році першими сумськими полковниками

Андрієм і Герасимом Кондратьєвими та знаходиться поряд із готелем. Будівля готелю є історичною пам'яткою кінця XIX століття і належала Воскресенській церкві. У 1907 році у цьому будинку був заїжджий двір (готель), а також фабрика з виробництва олійних фарб. З початку XX століття ліва її частина була віддана під чарочну, де на сьогодні розташований ресторан «Воскресенський». Під егідою сумського мецената, будівлю вдалося зберегти та відновити. Раніше у готелі зупинялися ченці-прочани, а згодом церковні служителі почали здавати його в оренду купцям, щоб мати гроші на утримання храму. Сьогодні деякі з відвідувачів кажуть, що в готелі їм дуже солодко спиться, бо він розташований на «намоленій» віками землі [3].

У лютому 2012 року у м. Суми відкрився 3-зірковий готель «Reikartz Суми» на базі готелю «Україна». Хронологію відкриття готельних підприємств на Сумщині подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Хронологія відкриття готельних підприємств на Сумщині

№	Назва готельного підприємства	Дата відкриття	Період
1	Янби	XII-XIII століття	За часів Русі
2	Гранд готель	1878 рік	Російська імперія
3	Україна	1961 рік	Радянський період
4	Хімік	1993 рік	Період незалежної України
5	Ювілейний	1996 рік	
6	Воскресенський	2004 рік	
7	Reikartz Суми	2012 рік	

Ресторанне господарство на території нашої держави бере початок у XII – XIII століттях, коли разом з постійними дворами у селах та містах почали виникати корчми, таверни. Корчми відвідували не тільки, щоб пообідати та для споживання міцних напоїв, але в цих закладах розглядали справи земські суди, інформували людей найновішими новинами. Деякі регіони називали ці заклади шинками, які справді були на кшталт сучасних ресторанів.

Корчма будувалась з двох чітко розділених елементів: їдальні і кімнати відпочинку. Було дві кімнати для харчування. Перша – прилавки, на яких замовляли страви, друга – декілька великих

столів. У давні часи діяльність шинкарів визнавалася непорядною людьми шляхетного роду, тому її часто виконували люди не українського походження. Практично, в будь-якому місті була одна корчма, або декілька. Перші корчми існували вільними закладами, а пізніше зробилися князівськими, казенними, деякі навіть були таємними [4].

Першим і найвідомішим рестораном другої половини ХХ століття в центрі міста Суми був «Кристал». Модерністську будівлю ресторану відкрили 10 грудня 1972 року. Ресторан мав бар і два банкетні зали, де проводили корпоративи, випускні вечори та весілля. 1997 року ресторан зареєстрували як приватне акціонерне товариство, яке і зараз приймає відвідувачів. На сьогодні у м. Суми існує багато закладів харчування, які задовольняють потреби туристів міста і області.

Отже, історія розвитку інфраструктури готельно-ресторанного господарства Сумщини має велике значення для майбутніх фахівців індустрії туризму, а також для студентів, які вивчають дану спеціальність і туристів, які цікавляться історією Сумської області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бухарєв В. Туристична Сумщина. Що подивитись у Сумській області. URL: <http://zmiya.com.ua/read/521-turistichna-sumshina-sho-podivitis-u-sumskijoblasti> (дата звернення: 30.09.21).
2. Виникнення та розвиток готельного господарства. URL: https://knowledge.allbest.ru/management/3c0b65635a3bc78b5c53b98421316c27_0.html
3. Вулиця Воскресенська. URL: https://sumy.fandom.com/uk/wiki/Воскресенська_вулиця
4. Історія розвитку туризму. URL: <https://infotour.in.ua/ganopolsky02.htm>

Я. М. Нусейр, М. Ю. Троян

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Розглянуто механізм функціонування закладів громадського харчування. Висвітлено організаційно-правові особливості роботи ресторанів. Досліджено заклади громадського харчування в Сумській області, їх стан та подальший розвиток.

Ключові слова: підприємство громадського харчування, функціонування, бізнес, ресторан.